

I. N. D. J.

AN

PECCATA
ELECTORUM
IN EXTREMO JUDICIO

PUBLICANDA SINT?

DEO Patre Misericordiarum auxiliante,

P R A E S I D E

DN. JOHANNÉ NICOLAO
HARDTSCHMIDIO,

SS. Theol. Doct. ejusdemque Prof. Publ. Ordin.

Celeberrimo, Cap. Thom. Canonic & Ecclesiaste

h.t. Facult. Theol. Decano Spectab.

Dn. Patrono, Praeceptore, atq; Promotore
omni pietatis cultu filialiq; obsequio in æternum
venerando,

publica disputatione exponet

M. JOHANNES MARTINUS GÄGER/
Argent.

D. 6 Sept. Aug. Anno 1703.

H. Lq;. Solit.

Coll. diss. A
75, 39

ARGENTORATI,
LITERIS JOHANNIS FRIDERICI SPOOR.

Bd. 175(39)

XXVII. E.

VIRIS

*Magnifico, Prudentissimis ac
Spectatissimo,*

DN. JACOBO WENCKERO,

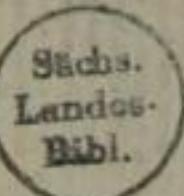
Illustris Reipubl. Argent. Consulari ac
Tredecimviro Gravissimo.

DN. ANDREÆ LEMP, XXI^{viro}

Prudentissimo.

DN. JOH. BALTHASARI

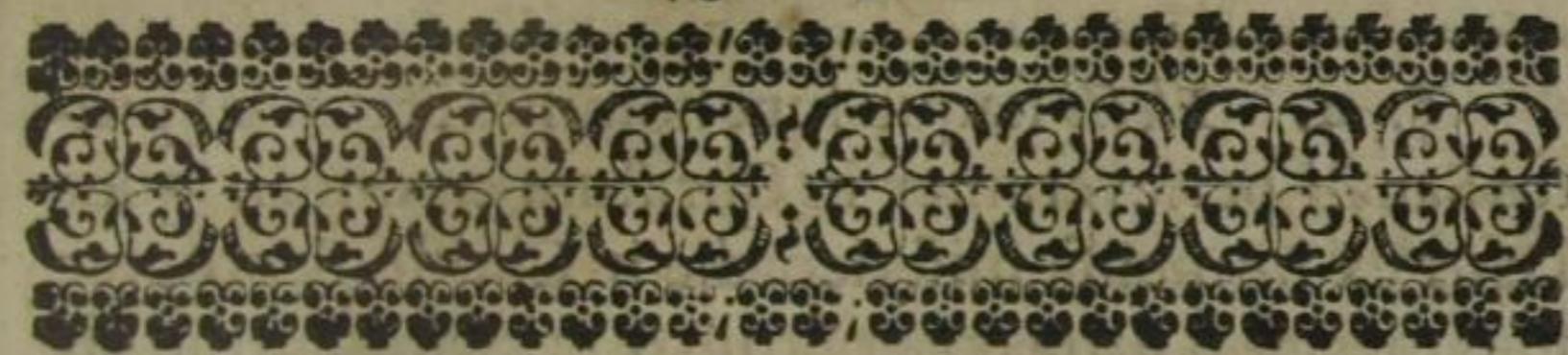
BISHOFF, Mercatori Florentissimo.

*Dominis suis Patronis
ac Fautoribus venerandis
atq; colendis.*

Disputationem hanc Theologicam
submisso ac gratissimo animo
dedicare & offerre
volut

M. JOHANNES MARTINUS JÄGER/
Argent.

I. N. f.

§. I.

Uanquam articulus de elec-
tione non sit inter eos, qui fun-
damentum fidei immediate con-
stituunt : ita tamen comparatus
est, ut qui in illo, circa causas præ-
cipue, dissentient, non possint
dici, in fidei fundamento consen-
tire; cum errores ejusmodi ad fundamentum usque fi-
dei pertingant, propter connexionem articulorum,
quam fecit Apostolus Rom. c. 8. v. 29, 30. & Ephes.
c. I. v. 4--7. quamque recenset F.C. p. 802.

§. 2. Hoc tamen non obstante, quæstio præ-
sens in qua pars subiecti sunt *Electi*, talis est, ut salvo
fundamento fidei de illa possint esse sententiæ diver-
sæ; nec lædatur unitas fidei, si cætera sint salva: si-
quidem, nec ipsas causas electionis, neque necessaria
adjuncta, aut propria, quæstio hæc tangit, quibus læ-
sis, ipsum aliàs articulum lædi, necesse est.

§. 3. Proinde salvâ libertate sentiendi, senten-
tiam nostram explanabimus, ut nulla tamen inter nos,
qui Invariatae confessionis Augustanæ socii sumus, cum
scandalo conjuncta, lateque sparsa controversia exo-
riatur. Form. C. p. 797.

A 2

§. 2.

§. 4. *Electi itaque sunt homines efficaciâ Spiritus Sancti perseveranter in Christum credituri, quos Deus ex immensa misericordia in Christo & propter Ejus meritum juxta propositum & præscientiam ad vitam æternam ordinavit, de quibus F. C. p. 803. Ille item (Deus) aeterno suo consilio decrevit, quod eos, quos elegit, quos vocavit, justificavit, in altera eterna illa vita salvos facere & æternâ gloriâ ornare velit.*

§. 5. Homines hos ante regenerationem suam habere peccata, in peccatis nasci & concipi, certum est, ex Ps. 51,7. Joh. 3,6. neque minus certum eosdem verè conversos etiam in peccata labi posse, quibus Spiritum Sanctum excutiant, sintque hoc statu extra DEI gratiam 2.Sam. 11. c.12. v.7.13. quanquam in illo non perseverent, sed convertantur, cum electi non possint perire finaliter, Matth. 24. 24.

§. 6. Et de talibus peccatis enormibus hic nos loquimur, & plerique qui hujus quæstionis statum formant: peccata illa enim quæ ignorantiae sunt, quæque luctati superarunt electi, revelanda esse, & publicanda in extremo die, certè nemo facile asseret.

§. 7. Certum quidem est, quod etiam Electi stantes in pœnitentiâ, quotidie DEO Ejusque judicio se fstant humiles, peccata fateantur, & oreant, (sicut & opus habent omnes) remitte nobis debita nostra; neque minus certum est, quod particulare judicium unicuique hominum post mortem decretum est, Hebr. 9. sed nec de illo, neque de hoc nobis sermo est; Verum de ultimo illo & Universali judicio mortuorum & vivorum Act. 17,31.

§. 8.

§. 8. Judicium illud si pro toto complexu sumatur, judicium unum quidem est, attamen pro varietate actuum solet dici *judicium discretionis*, quo pii ab impiis discernentur, judicium *approbationis & absolutionis*, quo pii laudem accipient, Matth. 25. & *condemnationis*, quo impii pronuntiatâ Judicis adversus se sententiâ mittentur in stagnum ignis l.c. & quod ultimum attinet, in illud pios eorumque facta & peccata hîc remissa, non introductum iri facile constat; Electi enim condemnari non possunt, Rom. 8.34. conf. b. D. Weinemann. Institut. Theol. Disput. 17. §. 15. p. 571.

§. 9. Circa *discussionem & examinationem autem peccatorum & eorundem publicationem*, quæstio potissimum esse videtur: & quidem quæ remissa sunt jam ante in hoc seculo, denuo examinanda fore, ex Scriptura probari non potest, videturque esse contra ordinem processus judicii, ut peccata fidelium, qui in fide mortui, adeoque peccata ipsis verè propter Christum remissa sunt, denuo post remissam culpam & poenam omnem, examinentur: unde b. Calov. Syn. Controvers. p. 990. §. 10. *peccata fidelium sub examen vocanda, negandum omnino*, scribit.

§. 10. Sed de *publicatione quæstio est potissima*, quam vel *generalem*, vel *specialem* esse dicunt, *generalem* quâ v. g. sistatur Paulus ut peccator insignis cui converso propter fidem in Christum misericordia obtigit, è quo laus est misericordiæ divinæ, & impoenitentes, vel desperantes de gratia DEI convincuntur, se jure damnari, quod repudiata misericordia DEI, peccatis sunt immortui: *Specialem* vero qua etiam singularia peccata in specie, ut Davidis adulterium, &c.

A 3 etiam-

etiamque occulta revelentur & de utroque solet, quæri, vocatque b. Calov. i.e. quæstionem problematicam, quo sensu nos §. 2. diximus quæstionem hanc ad fundatum fidei non spectare.

§. 11. Publicanda esse generaliter & ~~venit~~ b. D. Hulsemannum statuere, scripsit, b. D. Calov. i.c. B. autem Hulsem. Brev. Ext. c. 16. §. 19. p.m. 453. hæc sunt: *Peccata fidelibus remissa, non iri examinatum, sed publicatum ad convincendos impænitentes de promptitudine & efficacia dinine gratia: & ad illustrationem Ejusdem Gratiae apud fideles, non improbabile. --- probabilius tamen est, non esse publicanda singula, sed in universum commendatum iri bonitatem DEI, quod huic vel illi grandia & ingentia peccata condonarit, idcog nulli fuisse desperandum.*

§. 12. Unum est, quod ad meliorem status explicationem facere videtur, nimirum non quæri, an DEUS possit publicare, & revelare, atque ob oculos ponere omnia & singula peccata Electorum? de hoc enim dubium nulli esse potest, qui DEI fatetur omnipotentiam, qua mortuos resuscitabit & coram tribunali etiam invitatos sistet, vel quisquis cogitabit Ejusdem omniscientiam, quâ etiam occulta cordis, & in tenebris abscondita, ipsi nota atque aperta sunt, 1. Cor. 4, 5. sed quæritur potissimum, an DEUS prout ex verbo constat, sit publicaturus peccata Electorum in judicio extremo, sive in genere, sive in specie omnia & singula.

§. 13. His positis & explicatis respondemus ad propositam quæstionem, etiamsi peccata essent revealanda in extremo judicio sive fidelium, sive infidelium, nullo tamen Scripturæ apice probari potest, id futu-

futurum eo modo , quem Weigelius postill. part. 2.
p. 125. comminiscitur : Ein Dieb der um des Diebstals
willen gehenc̄t̄ / der hat einen Galgen bey ihm : ein Mör̄s
der / Todeschläger / der geradbrecht ist worden / der hat
das Rad bey ihm / und wie ein jeder / um seiner Ubelthas
willen ist umkommen / also in solchen Waffen wird er vor
Gericht kommen / wird auch jezo also in der Finsternis
gequäl̄t̄. Die ungerechten Regenten / so vielen das ih̄
rige genommen / nicht Berechnung gethan / werden geset
zen mit ihren Registern / Zahl-Pfenningen / die Geizigen
zählen Geld / die Jäger jagen. conf. b. Nicol. Hunn.
Betrachtung der Paracels. und Weigel Theologie mo
tiv. 13. p. 716.

§. 14. Hic inquam modus fabulosus & ineptus
est, & si quis ex amore Weigelii in meliorem sensum
verba interpretari velit, is deprehendet hoc ipso ina
nem novitatem loquendi, quam hi homines affectant,
ut præ reliquis sapere videantur, saltem apud imperi
tos, quibus ejusmodi commenta ex peculiari Spiritus
revelatione profecta videntur. Si vero idem sentit
Weigelius quod cæteri, quid opus est ejusmodi phra
sibus, quæ plus indigent explicationis, ut ad veritatem
reducantur, quam ulli Scholasticorum termini.

§. 15. Sed rejecto hoc modo fabuloſo, porro di
cimus, peccata Electorum fidclium in extremo iudicio
non sunt publicanda neq; in genere, neq; in specie, quoad
singula, quantum ex Scriptura colligere licet : quid
DEUS autem pro sapientissima sua voluntate circa
unum alterumve facturus sit in specie, nobis non con
stat, & hoc quidem posterius extra controversiam esse
putamus : de priori vero sententia nostræ rationes al
legabimus quasdam.

§. 16.

§. 16. Et quidem primo loco ponimus insignem locum ex Ezech. c. 18. n. 21, 22. Et *impius* cum revertetur ab omnibus peccatis suis, quæ fecit: & custodivit omnia statuta mea omnes prævaricationes ejus, quas fecit, non commemorabuntur ipsi; similiter c. 33, 14. In dicens me *impio*, morte morieris, & revertetur à peccato suo, & fecerit judicium & justitiam v. 16. omnia peccata ejus, quæ peccavit, non commemorabuntur ipsi: ad quæ verba, Hieron. T. 5. f. 207. commentatur: *In tantum patrum peccata ad filios non redundant, nec justum filium sceleratus prægravat pater; neque alij pro aliorum sceleribus puniuntur: ut ipse unus atque idem qui prius impius fuit atque peccator, si postea egerit pœnitentiam; & ad meliora conversus, pristina peccata deleverit; non judicetur vetustate peccati, sed in meum suscipiatur gremium, innovatione virtutis.* —— *si omnia bona fecerit, & cuncta deseruerit mala: & ego omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, obliviscar.*

§. 17. Sistit locus citatus *subjectum* (α) *predicationis* quod sunt peccata, ea que enormia, prævaricationes, quales sunt, adulterii, idolatriæ, injustitiae n. 10. 11. deinde (β) *subjectum in hæc* proponitur, homo qui hæc fecit ante conversionem, sed conversus ista omnia omiserit; adeoque fieri: nec disputo jam an præcisè de Electis sermo sit, de conversis in genere enim textum loqui, apertum est: denique (γ) *prædicatum* est geminum, non tantum vita scil. æterna, quæ potissimum intelligitur, sed & *oblivio*, sive quod peccata non rememorabuntur. Unde sententiam nostram probari certò putamus.

§. 18.

§. 18. Posset quidem excipere quis, non commemoratum iri peccata scil. ad condemnationem, unde tamen non sequatur, plane non esse publicanda. Sed quemadmodum prius concedimus & assertimus, ita non videmus, qua ratione textui & phrasii satisfiat, si, quæ simpliciter dicta sunt, quod eorum nulla sit futura mentio, ad certum aliquem modum tantum commemorationis restringantur, cum textus ansam non præbeat, videaturque potius illatum, quam ex textu ejusque circumstantiis, & quoad sensum literalem, deductum esse.

§. 19. Secundo loco cum hac promissione Evangelicâ, quod pœnitentium hominum peccatorum nulla futura sit mentio, conferimus executionem iudicii extremi, ab ipso Christo judice vivorum & mortuorum delineatam Matth. 25. v. 31. & seqq. Judicium ibi describitur *discretionis*, quo pii ab impiis segregabuntur, illi ad dextram, hi ad sinistram sistendi; *describitur approbatio*, qua justorum opera enarrata laudantur, ipsique ad cœlestem hæreditatem immittuntur. Nihil ibi de peccatis vel quibuscumque Electorum Salvator dicturus est, nulla revelat, commemorat, aut publice universis enarrat, neque in genere, neque in specie. Nec, puto, quisquam eam in opinionem deveniet, justos illos peccata nulla vel habuisse, vel saltem non enormia: cum inter illos futuros quoque ex gentibus, dubium nullum sit Apocal. 7, 9. quos & idololatriæ, aliisque vitiis ante conversionem immersos fuisse, satis docet Epistola Pauli ad Romanos, utraque ad Corinthios, ad Ephesios &c.

§. 20. Accedit tertio ipsa norma judicii extremi, quæ saltem quoad electos erit Evangelium, de gratuita peccatorum remissione, qui crediderit, salvabitur. **Marc. 16. & Joh. 3,18.** *Credens in ipsum (FILIUM DEI) non judicatur.* Hæc dulcissima & solatiflua Evangelii Vox, uti beneficia omnia complectitur, & quidem longe maxima; ita latissime quoque extendenda est, ut, quicquid solaminis inde possit fidelibus accedere, complecti dicamus, nisi ubi Scriptura rem ipsam restringit: Jam verò alicui remissa esse peccata & quidem intuitu satisfactionis plenariæ à Christo præstitæ, sed tamen aliquando commemoranda rursus, etiam iis quibus erant incognita, coram iis qui ut hostes ad orcum damnantur; non videtur esse beneficii, nec congruere satisfactioni præstitæ, multo minus solatii affert quicquam; quare & ex hoc concludi posse videtur, Electorum fidelium peccata in judicio extremo non fore publicanda.

§. 21. Sunt alia quoque, quæ plura collegit **b. Gerhard. T. 9. L. Theol. de extremo judicio §. 64.** p. m. 148. quæ, ut alias Iliada in nuce, ita & hic in compendio exhibet noster b. Dn. D. Dannhavverus Hodos. phæn. 8. p. 814. his verbis: *an vero etiam peccata Electorum tunc revelanda sint, id quæsum est. Respondit jam olim Salvator ipse, in judicium (non computatorum, rationis redditorum de talento bene collocato, absolvitorum, præmiatorum, sed) ignominiose condemnatorum non venturos qui credunt. Id enim repugnat divine misericordiae, amnestiae, immutabilitati, affectui Judicis redemptorio & advocatorio, propitiatorio, Evangelica in judicando norma, statu electorum glorioso.*

§. 22.

§. 22. Et hanc quoque sententiam circa quæstionem propositam fuisse b. Dn. D. Bebelii, ex Collegiis ejusdem nobis constat, b. Gerhardus l.c. qui & eandem amplectitur, allegat quoque b. D. Rungium, Osiandrum, Harbartum, additque; ita statuunt plerique omnes ex nostris: de b. D. Calovio dictum supra est: addemus b. D. Weinemann. instit. Theol. p. 573. cuius hæc sunt: *Non tamen peccata piorum ac salvandorum publicatum iri admittimus; sicut peccata impiorum ac damnandorum publicabuntur, sunt enim illa tecta, deleta & purgata sanguine Iesu Christi Ps. 32, 1. Rom. 4, 7. Es. 43, 25. 1. Joh. 1, 7.* ideo DEUS corum non amplius vult recordari, Es. ibid. Jerem. 31, 34. Ezech. 18, 21. projectit omnia post tergum suum Esai. 38, 17. imo in profundum maris, Mich. 7, 19.

§. 23. Solent quidem huic sententiæ obverti nonnulla, qualia leguntur apud Vossium in thes. theol. Disput. 14. th. 4. citat. in Hodos. b. Dannhavveri p. 814. & apud B. Gerhardum Tom. 9. §. 65. p. 151. sq. sed quæ ex iis, quæ b. Gerhardus habet, quæque hactenus dicta sunt, forte poterunt solvi: quæ vero hic adducere, aut prolixa disputatione excutere, nec angustia chartæ permittit, nec animus fert prolixâ tractatione persequi, præsertim hoc loco, ubi potius de thesi roboranda & explicanda solliciti sumus, quam de refutandis argumentis aliorum.

§. 24. Unum hoc addendum videtur, quod, uti §. 2. dictum, hanc quæstionem hoc modo decisam non laedere fundamentum aut unitatem fidei, ita quoque hanc nostram sententiam in praxi nec pietati obesse, nec sufflaminare studium bonorum operum, sed

potius afflictis pœnitentibus verum afferre Evangelii solatum.

§. 25. Loquimur enim de electis, qui in peccatis non perseverant, de fidelibus qui, vera fide in Christum summo studio, ope & viribus Spiritus Sancti peccata devitant; quibus hoc Evangelicum beneficium adeo securitatis portam non pandit, ut potius tanquam verè fideles incitet, quo vitâ piâ eodem sele non reddant indignos. Afflictis verò mentibus & tentatis summo hoc est solatio, quod sciunt, peccata sibi remissa, revelanda non esse, & exaudiri preces, quibus jugiter orant, Ein frölich Urständ mir verley / am jüngsten Gricht mein Fürsprech sey / und meiner Sünd nicht mehr gedenk / auf Gnaden mir das Leben schenk / wie du hast zugesaget mir / in deinem Wort / das trau ich dir / Amen.

COROLLARIUM.

Cantio est Ecclesiastica, Wo soll ich fliehen hin re. qua peccator pœnitens peccata fatetur, seque merito & sanguine Christi solatur: est ejus cantionis stropha nona; Dein Blut (Herr Jesu) der edle Saft / hat solche Stärk und Kraft / daß auch ein Tropfflein kleine / die ganze Welt kan reine/ ja gar aus Teuffels Rachen/ frey los und ledig machen; hæc, inquam, stropha si recte explicetur, nequaquam est blasphemia; nisi forte illis ita videatur, qui communicationem idiomatum negant; negantque, sine tropo & permutatione nominum verum esse, quod dixit Paulus Act. 20. v. 28. Quod DEUS proprio suo sanguine redemit Ecclesiam; Sic enim de sanguine Filii DEI ratione valoris infiniti ex communicatione idiomatum considerato, stropha intellecta, sine ullâ blasphemia admittitur, & piè canitur.

Coll. Diess, A 175 misc 39